

برگزار
کنندگان:

دانشگاه علوم اسلامی (جعفر)

مجمع جهانی شریعة شفیعی

دانشگاه جغرافیا

استانداری خراسان رضوی

چکیده مقالات همایش

شیعہ
ژئوپلیتیک

حامیان:

چکیده مقالات

همایش ژئوپلیتیک شیعه

۱۳۹۱ و ۱۷ آبان ماه

ایران - تهران

سروشانه: همایش ژئوپلیتیک شیعه (۱۳۹۱: تهران)
عنوان و نام پدیدآور: چکیده مقالات همایش ژئوپلیتیک شیعه ۱۶ و ۱۷ آبان ماه ۱۳۹۱ ایران - تهران/برگزارکنندگان مجمع جهانی شیعه‌شناسی ... [و دیگران].
مشخصات شر: قم: آشیانه مهر، ۱۳۹۱.
شاپک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۶۴-۴۱-۰
پاداشت: برگزارکنندگان مجمع جهانی شیعه‌شناسی، انجمن ژئوپلیتیک ایران، دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران، مرکز مطالعات بین‌المللی دینی دانشگاه تهران، دانشگاه امام حسین (ع)
شناسه افزوده: مجمع جهانی شیعه‌شناسی The World Center for Shite Studies
ردی بندی کنگره: ۵۳/۲۹۷: ۵۳ بندی دیوی
موضوع: شیعه و سیاست -- کنگره‌ها
شماره کتابشناسی ملی: ۲۹۶۹۴۵۵
موضوع: شیعه‌شناسی -- ایران -- کنگره‌ها

مجمع جهانی شیعه‌شناسی

شناسنامه کتاب

نام کتاب:
ناشر: انتشارات آشیانه مهر(تحت اشراف مجمع جهانی شیعه‌شناسی)
امور فنی/ تنظیم و طرح جلد: علی‌اکبر رشیدی گلروئیه
ویراستاران: سید علی محمد محمودیان - محمد شفیعی نسب - علیرضا فروزی
صفحه آرا: ابراهیم ناظری
تعداد صفحات: ۲۹۶
چاپخانه:
نوبت و تاریخ چاپ: اول / ۱۳۹۱
تیراز: ۳۰۰۰
قیمت: ۷,۰۰۰ تومان
شاپک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۶۴-۴۱-۰

قم - ۴۰ متری عمار یاسر - پلاک ۹۰ - ص پ ۳۷۱۰۸۶۴۴ - تلفن: ۷۷۰۶۹۲-۷۷۱۳۷۷۳ / دورنگار: ۷۷۱۳۷۷۴

کلیه حقوق برای مجمع جهانی شیعه‌شناس محفوظ است.

برگزار کنندگان:

انجمن ژئوپلیتیک ایران - دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران - مرکز مطالعات بین‌المللی دینی
دانشگاه تهران - دانشگاه امام حسین علیه السلام - مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام - مجمع جهانی شیعه‌شناسی -
جامعة المصطفى العاليمية قم - شهرداری تهران - استانداری خراسان رضوی.

حامیان:

دانشگاه اصفهان - دانشگاه تربیت مدرس - دانشگاه خوارزمی - دانشگاه شهید بهشتی - دانشگاه
فردوی مشهد - سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی - پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی - مؤسسه
مطالعات اندیشه سازان نور - دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم (نمایندگی تهران) - سازمان جغرافیایی
نیروهای مسلح - معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری - پژوهشکده گردشگری - معاونت فرهنگی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه تمدن ساز) - خانه اندیشمندان علوم انسانی.

افراد همایش:

۱. رئیس همایش: دکتر محمدرضا حافظنیا - عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس

۲. دبیر همایش: دکтор سید عباس احمدی - عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

۳. دبیر کمیته علمی: دکтор سید یحیی صفوی - عضو هیأت علمی دانشگاه امام حسین علیه السلام

۴. دبیر کمیته اجرائی: دکтор سید علی بدرا - عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

۵. مسئول دبیرخانه و پخش اداری - مالی: حمیدرضا نصرتی

۶. نهاینده دبیرخانه و امور اداری: عباس موسوی

۷. مسئول روابط عمومی و اطلاع رسانی: سید عباس رجایی

۸. نمایندگان دبیرخانه کمیته علمی: فؤاد علوی‌نیا و حسن جعفرآبادی سعادتی

۹. مسئول و رابط صدا و سیما: محسن محمدی

۱۰. گروه نشریه و خبرگزاری‌ها: زهره پرچکانی و شیما مفیدی‌زاده

۱۱. نمایندگان شاخه دانشجویی: محمدامین نقیب‌زاده و عهدیه آتشی

بررسی نقش و جایگاه سیاسی آیت‌الله سیستانی در مسائل عراق ۷۳
نقش گردشگری دینی و زیارتی در افزایش همگرایی و تعامل فرهنگی در جهان اسلام ۷۵
تأثیر انقلاب اسلامی بر مشارکت سیاسی شیعیان ۷۶
جوامع شیعی در خاورمیانه و تلاش برای خروج از انزوا ۷۶
آینده گفتمان سیاسی - فرهنگی شیعی در جغرافیای سیاسی - فرهنگی، محلی - جهانی ۷۷
نقش آفرینی سیاسی شهرهای مقدس شیعی (با تأکید بر شهر مشهد) ۷۸
عوامل همگرایی و واگرایی میان ملت‌ها و کشورهای شیعی ۷۹
ژئوپلیتیک شیعه فرصت یا تهدید ۸۰
تأثیرات اجتماعی - فرهنگی نهاد وقف در حفظ و تحکیم پایگاه تشیع در خاور ایران (نمونه موردنی موقوفات استان خراسان جنوبی) ۸۱
شیعه و ژئوپلیتیک مقاومت ۸۲
پیدایش مزارها در ری و کارکردهای سیاسی آن‌ها ۸۳
تعامل بین مکتب تشیع و «جهانی شدن» رویکرد دینی ۸۴
نقش سلسله زندیه در ترویج فرهنگ تشیع و توسعه کالبدی شهر شیراز ۸۵
شیعه هراسی؛ ابزار هژمونی غرب ۸۶
سنجهش وزن ژئوپلیتیکی شیعیان در ساختار سیاسی و اجتماعی عربستان سعودی ۸۷
همگرایی و واگرایی در میان ملت‌ها و کشورهای شیعی با تأکید بر ایران و عراق ۸۸
تحلیلی بر اقدامات سیاسی آمریکا و ایران در قبال شیعیان بحرین ۸۸
چالش‌های ژئوپلیتیکی گروه‌ها و احزاب شیعی در عراق (با تأکید بر دوران پس از صدام) ۹۰
تحلیل ژئوپلیتیکی روابط دو کشور صدر جهان تشیع؛ بازنمایی تقابل ژئوپلیتیک شیعه با هژمونی آمریکا در منطقه استراتژیک قفقاز جنوبی ۹۱
نگاهی به ژئوپلیتیک رسانه‌های شیعه و نقش آن در تحولات آینده جهان تشیع ۹۱
ژئوپلیتیک جهان تشیع فرصت‌ها و چالش‌ها ۹۳
نقش و تأثیر حزب الله لبنان در تحولات اخیر منطقه و گسترش بیداری اسلامی ۹۴
بررسی نقش شهرهای اسلامی در شکل‌گیری ژئوپلیتیک شیعه (مطالعه موردنی؛ شهر قم) ۹۵
نگرانی‌های غرب از جایگاه ایران در ژئوپلیتیک شیعه ۹۶
تنشی‌های مذهبی در روابط دو جانبه ایران و افغانستان (با تأکید بر شیعیان) ۹۷

تأثیر انقلاب اسلامی بر مشارکت سیاسی شیعیان

دکتر محمد علی بصیری

سمیرا نساجی، کارشناسی ارشد روابط بین‌الملل دانشگاه اصفهان

سی و سه سال از پیروزی انقلاب اسلامی ایران می‌گذرد و انقلاب اسلامی در چارچوب جمهوری اسلامی ایران و گفتمان انقلاب اسلامی همچنان استمرار می‌یابد. مهم‌ترین تأثیر انقلاب اسلامی بر احیای ارزش‌ها و آگاهی‌های اسلامی، القای فنکر اسلام سیاسی بود. این انقلاب بر مسلمانانی که پیرو مکتب اهل بیت^{علیه السلام} بودند یعنی بر شیعیان جهان تأثیر شگفتی داشت و می‌توان ادعا کرد که جایگاه شیعیان جهان را از حاشیه و پیرامون به مرکز نقل تحولات جهان اسلام منتقل نمود.

بعضی از این شیعیان خواستار مشارکت حداثتی در مسائل حکومتی - سیاسی خود شده و به دنبال تغییر ساختار حکومتی هستند (مانند شیعیان عراق و بحرین)، اما برخی از آنان تنها به دنبال تقسیم قدرت هستند (مانند شیعیان لبنان)، بعضی دیگر نیز خواهان مشارکت حداقلی در قدرت سیاسی کشور خود می‌باشند مانند (عربستان و کویت). پرسش اصلی این مقاله این است که انقلاب اسلامی ایران چه تأثیری بر شیعیان جهان داشته است. فرض اصلی مقاله بر این است که انقلاب اسلامی ایران بر اساس جمعیت شیعیان در کشورها تأثیر حداقلی و حداثتی بر آن‌ها داشته است. روش تحقیق در این مقاله توصیفی - تحلیلی با استفاده از ابزار کتابخانه خواهد بود.

واژگان کلیدی: انقلاب اسلامی - مشارکت سیاسی - شیعیان - خاورمیانه.

جوامع شیعی در خاورمیانه و تلاش برای خروج از انزوا

سید محمد علی تقی، استادیار دانشگاه فردوسی مشهد

تحولات یک دهه اخیر در خاورمیانه، تشیع را به یکی از مهم‌ترین کانون‌های توجه در مطالعات سیاسی و بین‌المللی تبدیل کرده است. این امر با نقشی که جوامع شیعی در سرنگونی طالبان (سال ۲۰۰۱) در افغانستان و سقوط صدام حسین (سال ۲۰۰۳) در عراق و دولت‌سازی پس از آن ایفا کردن آغاز شد و با مبارزه‌جویی شیعیان در عربستان، یمن و

بجزین ادامه یافت که در خلال آنچه طی یک سال گذشته به بهار عربی موسوم شده است به اوج خود رسید. این مبارزات البته با الهام جویی از انقلاب اسلامی در ایران به رهبری روحانیت شیعه (۱۹۷۹) و پس از جنبش شیعیان در لبنان (از ۱۹۸۲ به این سو) که به ارتقای موقعیت جامعه شیعی در این کشور انجامید، صورت گرفت. در همین دوره زمانی، تلاش برخی دیگر از جوامع شیعی در کشورهایی مانند پاکستان برای یافتن و تثیت جایگاهی برای خود در نظام سیاسی کشورشان جریان داشت. در تمامی این جوامع به استثنای ایران، شیعیان حتی اگر اکثریت را در کشورهای متبع شان دارا بودند با تضیقات و محدودیت‌های جدی برای ابراز هویت خود روبرو بودند. در برخی کشورها، شیعیان به خشونت‌بارترین شیوه‌ها سرکوب می‌شدند و در برخی دیگر، عامل بیگانگان یا حتی «رافضی» نام می‌گرفتند که تبعات فقهی، حقوقی و سیاسی شدیدی را برای ایشان در پی داشت. دست کم آن بود که شیعیان شهروندان درجه دو به شمار آمد و مورد تعییض واقع می‌شدند. تلاش شیعیان برای احراق حقوق خود و یافتن جایگاه اجتماعی و سیاسی مناسب، در برخی از این کشورها با واکنش گروه‌هایی از اهل سنت مواجه شده است. در این مقاله ضمن بررسی علل خیزش‌های جوامع شیعی در دهه اخیر، که عمدتاً ریشه در محرومیت‌های تاریخی آن‌ها دارد، چگونگی تعامل مناسب آن‌ها با اهل سنت به گونه‌ای که این خیزش‌ها ضد سنی تلقی نگردند مطرح می‌شود.

وازگان کلیدی: جهان اسلام، شیعه، سنی، اکثریت، اقلیت.

آینده گفتمان سیاسی - فرهنگی شیعی در جغرافیای سیاسی - فرهنگی، محلی - جهانی

محمدعلی توان، دکترا اندیشه سیاسی (استادیار گروه علوم سیاسی دانشگاه یزد)

گفتمان سیاسی - فرهنگی شیعی (که با پیروزی انقلاب اسلامی ایران (۱۹۷۹) به نیروی سیاسی و فرهنگی تأثیرگذاری در مناسبات منطقه‌ای و جهانی بدل شده است) چه سرنوشتی را تجربه خواهد نمود؟ آیا این گفتمان در آینده قدرتی بیش از این خواهد یافت یا این‌که توسط سایر گفتمان‌ها به حاشیه رانده خواهد شد و به محاق